

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-06
Specijalizovani tužilac protiv Hašima Tačija, Kadrija Veseljija, Redžepa Seljimija i Jakupa Krasnićija

Rešava: sudija za prethodni postupak
sudija Nikola Giju

Sekretar: dr Fidelma Donlon

Datum: 23. novembar 2020.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

Okvirna odluka o obelodanjivanju dokaza i povezanim pitanjima

Specijalizovani tužilac
Džek Smit

Sekretarijat
načelnik Službe za pružanje zaštite i
podrške svedocima

Branilac Hašima Tačija
Dejvid Huper

Branilac Kadrija Veseljija
Ben Emerson

Branilac Redžepa Seljimija
Dejvid Jang

Branilac Jakupa Krasnićija
Venkatesvari Alagendra

SUDIJA ZA PRETHODNI POSTUPAK,¹ u skladu sa članom 39(1) i (13) Zakona o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravilom 95(2)(b) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), donosi sledeću odluku.

I. TOK POSTUPKA

1. U periodu između 9. i 11. novembra 2020, na osnovu pravila 92 Pravilnika održana su prva pristupanja sudu g. Krasnićija,² g. Tačija,³ g. Veseljija⁴ i g. Seljimija.⁵ Na prvom pristupanju sudu, svi optuženi su izjavili da razumeju i govore albanski jezik.⁶

2. Dana 11. novembra 2020, sudija za prethodni postupak je doneo „Odluku o radnom jeziku“ kojom je odlučeno da će engleski biti radni jezik na kojem će se voditi postupak i strane u postupku su se s tim složile.⁷

3. Istog dana, 11. novembra 2020, sudija za prethodni postupak izdao je „Nalog kojim se određuju datum statusne konferencije i rokovi za podnošenje izjašnjenja“ u kojem je zakazao statusnu konferenciju za sredu, 18. novembra 2020, kojoj su bili dužni da prisustvuju predstavnici Specijalizovanog tužilaštva (u daljem

¹ KSC-BC-2020-06, F00001, predsednik, *Odluka o određivanju sudije za prethodni postupak*, 21. april 2020, javno.

² KSC-BC-2020-06, transkript zasedanja (g. Krasnići), 9. novembar 2020.

³ KSC-BC-2020-06, transkript zasedanja (g. Tači), 9. novembar 2020.

⁴ KSC-BC-2020-06, transkript zasedanja (g. Veselji), 10. novembar 2020.

⁵ KSC-BC-2020-06, transkript zasedanja (g. Seljimi), 11. novembar 2020.

⁶ KSC-BC-2020-06, transkript zasedanja (g. Krasnići), 9. novembar 2020, str. 5, redovi 2-3; transkript zasedanja (g. Tači), 9. novembar 2020, str. 29, redovi 14-16; transkript zasedanja (g. Veselji), 10. novembar 2020, str. 59, redovi 18-22; transkript zasedanja (g. Seljimi), 11. novembar 2020, str. 79, redovi 21-22.

⁷ KSC-BC-2020-06, F00072, sudija za prethodni postupak, *Odluka o radnom jeziku*, 11. novembar 2020, javno, stavovi 7, 26(a).

tekstu: tužilaštvo) i odbrane.⁸ Takođe je zatražio da tužilaštvo i odbrana do petka 13. februara 2020, odnosno utorka 17. novembra 2020. dostave pismena izjašnjenja o pitanjima navedenim u dnevnom redu statusne konferencije, režimu redigovanja koji će se primenjivati u ovom postupku i/ili drugim relevantnim temama.⁹ Specijalizovano tužilaštvo¹⁰ i odbrana g. Krasnićija,¹¹ g. Seljimija,¹² g. Tačija¹³ i g. Veseljija¹⁴ dostavili su tražena izjašnjenja.

4. Dana 18. novembra 2020. održana je prva statusna konferencija prema pravilu 96(1) Pravilnika (u daljem tekstu: statusna konferencija).¹⁵

II. MERODAVNO PRAVO

5. Prema članu 21(6) Zakona, svi materijalni i relevantni dokazi ili činjenice u posedu tužilaštva u korist ili protiv optuženog stavljaju se na raspolaganje optuženom pre početka i u toku postupka, osim u slučaju striktno neophodnih ograničenja i kada se primenjuju neophodne kompenzatorne mere.

⁸ KSC-BC-2020-06, F00074, sudija za prethodni postupak, *Nalog kojim se određuju datum statusne konferencije i rokovi za podnošenje izjašnjenja* (u daljem tekstu: nalog o statusnoj konferenciji), 11. novembar 2020, javno, sa prilogom 1, javno, stav 21(a).

⁹ Nalog kojim se zakazuje statusna konferencija, stav 21(b)-(c).

¹⁰ KSC-BC-2020-06, F00076, specijalizovani tužilac, *Izjašnjenje tužilaštva za potrebe prve statusne konferencije* (u daljem tekstu: pismeno izjašnjenje tužilaštva), 13. novembar 2020, javno.

¹¹ KSC-BC-2020-06, F00082, odbrana g. Krasnićija, *Izjašnjenje odbrane Jakupa Krasnićija za potrebe prve statusne konferencije* (u daljem tekstu: pismeno izjašnjenje g. Krasnićija), 17. novembar 2020, javno.

¹² KSC-BC-2020-06, F00083, odbrana g. Seljimija, *Izjašnjenje odbrane za potrebe prve statusne konferencije* (u daljem tekstu: pismeno izjašnjenje g. Seljimija), 17. novembar 2020, javno.

¹³ KSC-BC-2020-06, F00085, odbrana g. Tačija, *Izjašnjenje odbrane Hašima Tačija za potrebe prve statusne konferencije* (u daljem tekstu: pismeno izjašnjenje g. Tačija), 17. novembar 2020, javno.

¹⁴ KSC-BC-2020-06, F00087, odbrana g. Veseljija, *Izjašnjenje Kadrija Veseljija – statusna konferencija – sreda 18. novembar* (u daljem tekstu: pismeno izjašnjenje g. Veseljija), 17. novembar 2020, javno.

¹⁵ KSC-BC-2020-06, radna verzija transkripta zasedanja, 18. novembar 2020. (u daljem tekstu: transkript od 18. novembra 2020), javno.

6. Prema pravilu 46(1) Pravilnika i shodno obavezama sekretara iz pravila 24 Pravilnika, tužilaštvo je odgovorno za čuvanje, skladištenje i bezbednost informacija i fizičkih i elektronskih materijala koje je pribavilo tokom istraga.
7. Prema pravilu 95(2)(b) Pravilnika, nakon prvog pristupanja optuženog sudu u skladu s pravilom 92 Pravilnika, sudija za prethodni postupak određuje rokove za obelodanjivanje dokaza, preduzima sve potrebne mere za blagovremeno obelodanjivanje i izrađuje izveštaj o obelodanjivanju za pretresni panel.
8. Prema pravilu 96(1) Pravilnika, sudija za prethodni postupak saziva statusnu konferenciju u najkraćem mogućem roku posle prvog pristupanja optuženog sudu u cilju, između ostalog: (i) organizovanja razmene mišljenja između strana u postupku, odnosno sa zastupnikom žrtava, kako bi se obezbedila ekspeditivna priprema za suđenje, i (ii) preduzimanja mera kako bi se obezbedilo da strane u postupku blagovremeno i savesno sprovedu sve neophodne pripreme.
9. Prema pravilu 102(1)(a) Pravilnika, a uz izuzetke predviđene pravilima 105, 106, 107 i 108 Pravilnika, tužilaštvo stavlja na raspolaganje odbrani i, u odgovarajućim slučajevima, zastupniku žrtava, što je pre moguće, a najkasnije u roku od 30 dana od prvog pristupanja optuženog sudu, propratni materijal uz potvrđenu optužnicu, kao i sve izjave dobijene od optuženog.
10. Prema pravilu 102(1)(b) Pravilnika, u roku koji odredi sudija za prethodni postupak, a najkasnije 30 dana pre početka izvođenja dokaza specijalizovanog tužioca, tužilaštvo dostavlja odbrani sledeći materijal: (i) izjave svih svedoka koje namerava da pozove da svedoče na suđenju, na jeziku koji optuženi razumeju i govore; (ii) sve druge izjave svedoka, izveštaje veštaka, vanpretresne iskaze ili transkripte koje namerava da predoči na suđenju, i (iii) dokazne predloge koje tužilaštvo namerava da predoči na suđenju.

11. Prema pravilu 102(2) i (4) Pravilnika, ukoliko u roku od 30 dana pre početka izvođenja svojih dokaza tužilaštvo ne obelodani izjave dodatnih svedoka koje namerava da pozove da svedoče na suđenju, ono te izjave dostavlja odbrani što je moguće ranije, na jeziku koji optuženi razumeju i govore, uz navođenje razloga za zakasnelo obelodanjivanje. To obelodanjivanje treba da bude okončano u fazi prethodnog postupka.

12. Prema pravilu 102(3) Pravilnika, tužilaštvo na zahtev i bez odlaganja obelodanjuje odbrani sve izjave, dokumente i fotografije i omogućava pregled svih drugih fizičkih predmeta u svom posedu ili pod svojim nadzorom koje odbrana smatra bitnim za svoju pripremu, ili koji su pribavljeni od optuženih, ili su im pripadali.

13. Prema pravilu 103 Pravilnika, a uz ograničenja predviđena pravilima 107 i 108 Pravilnika, tužilaštvo obelodanjuje odbrani odmah, odnosno čim se nađu u njegovom posedu, pod njegovim nadzorom ili o njima stekne konkretna saznanja, sve podatke za koje se opravdano može smatrati da ukazuju na nevinost odnosno ublažavaju krivicu optuženih, ili utiču na verodostojnost ili pouzdanost dokaza tužilaštva.

14. Prema članu 23(1) Zakona i pravilima 80(1) i 108(1)(b) Pravilnika, panel može *proprio motu* ili na zahtev da izda nalog za uvođenje odgovarajućih mera za zaštitu, bezbednost, fizičko i duševno zdravlje, dostojanstvo i privatnost svedoka, žrtava koje učestvuju u postupku i drugih lica izloženih opasnosti usled svedočenja svedoka.

15. Prema pravilu 80(4)(a)(i)-(iii), (d) i (e) Pravilnika, te mere mogu da uključuju brisanje imena i drugih podataka na osnovu kojih se može utvrditi identitet, kako bi se, ukoliko to bude potrebno, sprečilo da se optuženima i/ili javnosti obelodane identitet i/ili mesto boravka svedoka, žrtve koja učestvuje u postupku ili lica koje je u rodbinskoj ili drugoj vezi s njima.

16. Prema pravilu 107(2) Pravilnika, tužilaštvo podnosi zahtev panelu da ga u celosti ili delimično oslobodi obaveze iz pravila 102 i 103 da obelodani izvorni materijal

ukoliko su mu informacije koje ima u svom posedu ili pod svojim nadzorom dostavljene u poverenju i isključivo radi pribavljanja novih dokaza, a od davaoca informacija nije dobio saglasnost za njihovo obelodanjivanje.

17. Prema pravilu 108(1)(a) i (c) Pravilnika, tužilaštvo može podneti zahtev panelu da u celosti ili delimično zaštiti informacije ako njihovo obelodanjivanje može da naškodi tekućim ili budućim istragama ili je iz bilo kog drugog razloga u suprotnosti s javnim interesom ili pravima trećih strana. Prema pravilu 108(6) Pravilnika, isto se primenjuje na odbranu *mutatis mutandis*.

18. Prema pravilu 109(b) i (c) Pravilnika, i tužilaštvo i odbrana, ukoliko odbrana odluči da obelodani ikakve dokaze, prilikom obelodanjivanja: (i) daju jasan i sažet opis dokumenata ili kategorija dokumenata koji su obelodanjeni suprotnoj strani, i (ii) klasifikuju obelodanjene informacije prema optužbama u potvrđenoj optužnici, pri čemu se konkretno pozivaju na osnovno krivično delo, kontekstualna obeležja krivičnog dela, navode o ponašanju optuženog ili, u odgovarajućim slučajevima, dokaze koje će izvesti tužilaštvo.

19. Prema pravilu 95(4) Pravilnika, sudija za prethodni postupak nalaže tužilaštvu da u određenom roku, podnese pretpretresni podnesak, spisak svedoka koje namerava da pozove da svedoče na suđenju i spisak dokaznih predloga koje namerava da predoči na suđenju.

20. Prema pravilu 95(5) Pravilnika, nakon što tužilaštvo podnese pretpretresni podnesak i spisak svedoka i dokaznih predloga, sudija za prethodni postupak poziva timove odbrane da u određenom roku dostave svoje pretpretresne podneske u kojima će navesti: (i) prirodu odbrane optuženih u opštim crtama; (ii) optužbe i pitanja koje optuženi osporavaju, uz pozivanje na konkretne stavove u pretpretresnom podnesku tužilaštva i razloge zbog kojih ih optuženi osporavaju; (iii) spisak potencijalnih svedoka koje nameravaju da pozovu na suđenje, uključujući na koje relevantno pitanje

se svedočenje odnosi, ne dovodeći u pitanje eventualne naknadne izmene ili njihovo podnošenje. Sudija za prethodni postupak takođe traži od timova odbrane da u određenom roku obavesti tužilaštvo i panel o nameri da iznesu odbranu alibijem ili po nekom drugom osnovu kojim se isključuje krivična odgovornost.

21. Prema pravilu 104(5) Pravilnika, u roku koji odredi panel, a najkasnije 15 dana pre početka izvođenja dokaza, odbrana: (i) omogućava tužilaštvu da pregleda i napravi kopije izjava, dokumenata, fotografija i drugih fizičkih predmeta koji se nalaze u posedu ili pod nadzorom odbrane, a koje odbrana namerava da koristi kao dokaze na suđenju; (ii) dostavlja tužilaštvu eventualne izjave svedoka koje odbrana namerava da pozove tokom suđenja, kao i ostale izjave koje odbrana namerava da predoči na suđenju, i (iii) dostavlja tužilaštvu sve dokazne predloge koje odbrana namerava da predoči na suđenju.

22. Prema pravilima 106, 107(1) i 111(1) Pravilnika, izvesne kategorije materijala načelno ne podležu obelodanjivanju, uz izuzetke predviđene Pravilnikom i ukoliko panel ne naloži drugačije. Tu spadaju: (i) izveštaji, memorandumima ili drugi interni dokumenti koje su pripremili tužilaštvo (uključujući Specijalnu istražnu radnu grupu), odbrana i zastupnik žrtava, uključujući njihove pomoćnike i predstavnike (pravilo 106 Pravilnika); (ii) materijal koji je tužilaštvu dostavljen u poverenju i isključivo radi pribavljanja novih dokaza (pravilo 107(1) Pravilnika), i (iii) poverljiva komunikacija, definisana u pravilu 111(1) Pravilnika.

III. ARGUMENTACIJA STRANA U POSTUPKU

1. TUŽILAŠTVO

23. Kad je reč o sprovođenju istraga, tužilaštvo iznosi da je u ovom predmetu još ostalo da se preduzme više istražnih radnji, od kojih su neke mogle da se sprovedu

tek nakon što je predmet postao javan.¹⁶ Premda postoji mogućnost da se dodatni dokazi izvedu kao rezultat tih istraga, tužilaštvo u ovom trenutku ne predviđa da će se to odraziti na ekspeditivnost postupka i nastoji da okonča istražne aktivnosti tokom pretpretresnog postupka.¹⁷

24. U pogledu obelodanjivanja dokaza, tužilaštvo iznosi da će mu biti potrebno svih 30 dana predviđenih pravilom 102(1)(a) Pravilnikom za obelodanjivanje propratnog materijala uz potvrđenu optužnicu, uključujući detaljan prikaz uz propratni materijal optužnice pripremljen u skladu s pravilom 86(3)(b) Pravilnika (u daljem tekstu: detaljan prikaz), s obzirom na obim materijala, potrebu opsežnog redigovanja i pismeno prevođenje.¹⁸ Kad je reč o tom materijalu, tužilaštvo je već podnelo zahtev za zaštitne mere.¹⁹

25. U pogledu materijala prema pravilu 102(1)(b), tužilaštvo očekuje da će moći da ga obelodani do 31. maja 2021. ili najkasnije 30 dana pre početka izvođenja dokaza tužilaštva.²⁰ Tužilaštvo predviđa da će tim materijalom biti obuhvaćeno oko 50 dodatnih svedoka i približno 1.500 dokaza.²¹ Kad je reč o tom materijalu, tužilaštvo predviđa da će u februaru 2021. podneti drugi zahtev za zaštitne mere.²²

26. U pogledu materijala prema pravilu 102(3), tužilaštvo očekuje da će do 30. aprila 2021. dostaviti odbrani detaljno obaveštenje o dokazima koji mogu biti bitni za njenu pripremu.²³ U obaveštenju prema pravilu 102(3) biće navedeni svi preostali predmeti koji su potencijalno bitni za pripremu odbrane, nakon što budu obelodanjeni predmeti

¹⁶ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 3.

¹⁷ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 3.

¹⁸ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stavovi 7-9.

¹⁹ KSC-BC-2020-06, F00094, specijalizovani tužilac, *Zahtev za zaštitne mere*, 19. novembar 2020, strogo poverljivo i *ex parte*, sa strogo poverljivim i *ex parte* priložima 1-13.

²⁰ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stavovi 2, 10.

²¹ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stavovi 5, 11-12.

²² Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 13.

²³ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 15.

koji potpadaju pod pravilo 102(1)(b) Pravilnika i potencijalno oslobađajući predmeti iz pravila 103 Pravilnika.²⁴ Na osnovu tekućeg pregleda, tužilaštvo iznosi da će biti skoro 100.000 predmeta prema pravilu 102(3) i da će veliki broj njih morati da se rediguje.²⁵

27. U pogledu materijala prema pravilu 103, tužilaštvo iznosi da će obelodaniti preko 1.000 potencijalno oslobađajućih predmeta najkasnije kad bude obelodanilo i propratni materijal prema pravilu 102(1)(a) Pravilnika, kao i da će nastaviti da po dospeću pregleda i obelodanjuje eventualan sličan materijal, uz redakcije ukoliko je potrebno.²⁶ Tužilaštvo međutim traži da bude oslobođeno obaveze da obelodani materijal prema pravilu 103 Pravilnika ukoliko je taj materijal već poznat odbrani i dostupan ako se savesno postupa.²⁷

28. U pogledu materijala prema pravilu 107, tužilaštvo iznosi da aktivno traži preostala odobrenja za sav zaštićeni materijal u ovom predmetu.²⁸ Tužilaštvo ne predviđa da će usled pribavljanja tih odobrenja biti doveden u pitanje rok koji je ono predložilo za obelodanjivanje.²⁹

29. U pogledu prevoda, tužilaštvo iznosi da je njegova dužnost da organizuje prevod na albanski jezik izjava svedoka koje namerava da izvede na suđenju, dok je prevod dodatnih dokumenata i dokaza prevashodno pitanje koje rešavaju među sobom odbrana i Sekretarijat.³⁰

30. U pogledu postupka obelodanjivanja dokaza, tužilaštvo iznosi da, u cilju ispunjenja uslova klasifikacije iz pravila 109(c) Pravilnika, u ovom predmetu³¹ bi

²⁴ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 15.

²⁵ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 16.

²⁶ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 17.

²⁷ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 18.

²⁸ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 19.

²⁹ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 20.

³⁰ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stavovi 21-22.

³¹ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 23.

trebalo da se koristi tabela za obelodanjivanje nalik tabeli usvojenoj u predmetu *Tužilac protiv Saljiha Mustafe* (u daljem tekstu: predmet *Mustafa*).³² Tužilaštvo takođe predlaže da se tabela dostavi nakon što strane u postupku podnesu svoje pretpretresne podneske, shodno pravilu 95(4) i (5) Pravilnika.³³

31. U pogledu režima redigovanja, tužilaštvo smatra da treba usvojiti režim redigovanja iz predmeta *Mustafa*,³⁴ prema kojem strane u postupku mogu da rediguju informacije u materijalu koji su u obavezi da obelodane na osnovu Zakona i Pravilnika prema unapred odobrenim kategorijama.³⁵ Kad je reč o postupku odobravanja nestandardnih redakcija, tužilaštvo smatra da, kako bi se izbeglo da se isti materijal nepotrebno obelodanjuje više puta, strana koja vrši obelodanjivanje ne treba da ima obavezu da obelodani materijal koji sadrže nestandardne redakcije u isto vreme kad podnosi i zahtev za odobrenje tih redakcija, već treba da joj se dozvoli da sačeka donošenje relevantne odluke, osim ukoliko bi time bio ugrožen određeni rok za obelodanjivanje.³⁶

2. Odbrana g. Tačija

32. U pogledu obelodanjivanja dokaza, odbrana g. Tačija se protivi tome da se sudiji za prethodni postupak obelodanjuju svi dokazi razmenjeni između strana u postupku, bez obzira na to da li će se izvoditi na suđenju, i odbrana tvrdi da to nije predviđeno Zakonom niti Pravilnikom.³⁷ Odbrana smatra da bi takvo opšte

³² KSC-BC-2020-05, F00046, sudija za prethodni postupak, *Odluka po zahtevu specijalizovanog tužioca za ponovno razmatranje ili odobrenje ulaganja žalbe*, 5. novembar 2020, javno, stav 16.

³³ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 23.

³⁴ KSC-BC-2020-05, F00034, sudija za prethodni postupak, *Okvirna odluka o obelodanjivanju dokaza i povezanim pitanjima* (u daljem tekstu: okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*), 9. oktobar 2020, javno, stavovi 77-89.

³⁵ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 24.

³⁶ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, fusnota 26.

³⁷ Pismeno izjašnjenje g. Tačija, stavovi 12-13.

obelodanjivanje bilo na njenu štetu budući da se materijal obelodanjen sudiji za prethodni postupak naposljetku prosleđuje imenovanom sudskom panelu koji potom stiče vlastito mišljenje o dokazima razmenjenim između strana u postupku iako oni nisu ponuđeni na usvajanje na suđenju.³⁸

33. U pogledu postupka obelodanjivanja dokaza, odbrana g. Tačija iznosi da u trenutku obelodanjivanja strana koja vrši obelodanjivanje treba da za svaki obelodanjeni predmet navede, u meri u kojoj je to moguće i na osnovu metapodataka dostupnih u *Legal WorkFlow*-u, da li se pretežno odnosi na jednu od kategorija iz pravila 109(c) Pravilnika, što bi omogućilo da se odgovarajuća tabela pravi preuzimanjem relevantnih metapodataka unetih za svaki predmet.³⁹ Obe strane u postupku mogu da dostave svoju objedinjenu tabelu u roku od 15 dana nakon podnošenja pretpretresnog podneska.⁴⁰

34. U pogledu režima redigovanja, odbrana g. Tačija se ne protivi usvajanju režima koji se trenutno koristi u predmetu *Mustafa*.⁴¹

3. Odbrana g. Veseljija

35. Odbrana g. Veseljija se, u ovom trenutku, ne protivi nijednom predlogu tužilaštva u vezi sa obelodanjivanjem dokaza, kao ni samom postupku obelodanjivanja ali zadržava pravo da iznese dodatna izjašnjenja na sledećoj statusnoj konferenciji.⁴²

³⁸ Pismeno izjašnjenje g. Tačija, 14-15.

³⁹ Pismeno izjašnjenje g. Tačija, stav 19.

⁴⁰ Pismeno izjašnjenje g. Tačija, stav 20.

⁴¹ Pismeno izjašnjenje g. Tačija, stav 21.

⁴² Pismeno izjašnjenje g. Veseljija, stavovi 13-14.

4. Odbrana g. Seljimija

36. U pogledu obelodanjivanja dokaza, odbrana g. Seljimija iznosi da, ukoliko se ne traži redigovanje određenih delova materijala prema pravilu 102(1)(a) Pravilnika, taj materijal treba da se obelodani odbrani pre isteka roka od 30 dana predviđenog istom odredbom.⁴³

37. U pogledu materijala prema pravilu 102(1)(b), odbrana g. Seljimija takođe iznosi da obelodanjivanje predmeta koje nije potrebno redigovati treba da počne pre roka koji je predložilo tužilaštvo i da se oni, u svakom slučaju, samo u izuzetnim okolnostima obelodanjuju 30 dana pre početka izvođenja dokaza tužilaštva.⁴⁴

38. U pogledu materijala prema pravilu 102(3), odbrana g. Seljimija iznosi da dokazi koji su pripadali optuženom ili su od njega pribavljeni treba da se obelodane odmah, a najkasnije zajedno sa propratnim materijalom uz potvrđenu optužnicu.⁴⁵ Pored toga, odbrana g. Seljimija smatra da tužilaštvo treba da odgovori na sve zahteve odbrane za obelodanjivanje materijala prema pravilu 102(3) u roku od tri radna dana ili ranije ako to iziskuje priroda zahteva.⁴⁶ Ukoliko tužilaštvo prihvati zahtev za obelodanjivanje, taj materijal treba da dostavi odbrani u roku od dva radna dana.⁴⁷

39. U pogledu materijala prema pravilu 103, odbrana g. Seljimija iznosi da tužilaštvo prilikom obelodanjivanja tog materijala treba da objasni na koji način je svaki pojedinačni dokaz oslobađajući upućivanjem na relevantan pasus u potvrđenoj optužnici, svedoka ili drugi dokumentarni dokaz s kojim je on povezan.⁴⁸ Pored toga, odbrana smatra da neobelodanjivanje oslobađajućeg materijala na osnovu

⁴³ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stav 13.

⁴⁴ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stavovi 19-20.

⁴⁵ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stav 22.

⁴⁶ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stav 24.

⁴⁷ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stav 24.

⁴⁸ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stav 27.

pretpostavke da odbrana zna za njega ako savesno postupa ne mora nužno da se odnosi na sve optužene i njihove braniocce.⁴⁹

40. U pogledu postupka obelodanjivanja dokaza, odbrana g. Seljimija se protivi predlogu tužilaštva da dostavi samo jednu konsolidovanu tabelu obelodanjenog materijala u roku od nedelju dana nakon što podnese svoj pretpretresni podnesak.⁵⁰ Odbrana smatra da je dostavljanje tabele obelodanjenog materijala za svaki paket materijala prema pravilu 102(1)(b) jedini način da se odbrani omogući da na odgovarajući način oceni obelodanjene dokaze.⁵¹ Kad je reč o formatu tabela obelodanjenog materijala, odbrana g. Seljimija smatra da mogućnosti elektronskog sistema *Legal Workflow* treba da budu polazna tačka za *inter partes* razgovore o formatu.⁵²

41. U pogledu režima redigovanja, odbrana g. Seljimija se protivi usvajanju režima koji se sada koristi u predmetu *Mustafa* naročito zbog odsustva prethodnog sudskog odobrenja za standardne redakcije.⁵³ Odbrana tvrdi da se time teret tužilaštva da opravda svaku redakciju prebacuje na odbranu koja treba da traži ukidanje redakcije izvršene bez sudskog nadzora.⁵⁴ Odbrana g. Seljimija dalje iznosi da se ne protivi postupku usvojenom u predmetu *Mustafa* na osnovu koga se zahtevi za nestandardno redigovanje podnose istovremeno sa obelodanjivanjem predloženog redigovanog materijala pošto to odbrani omogućuje da analizira redigovani materijal pre donošenja sudskog odobrenja za predložene redakcije.⁵⁵

⁴⁹ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stav 28.

⁵⁰ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stav 33.

⁵¹ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stav 34.

⁵² Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stav 36.

⁵³ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stavovi 37-40, 42.

⁵⁴ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stav 39.

⁵⁵ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stav 41.

5. Odbrana g. Krasnićija

42. U pogledu obelodanjivanja dokaza, odbrana g. Krasnićija iznosi da bi obelodanjivanje materijala prema pravilu 102(1)(a) Pravilnika trebalo da počne što je ranije moguće i da se vrši kontinuirano, posebno kad je reč o materijalu koji nije potrebno redigovati.⁵⁶

43. U pogledu materijala prema pravilu 103, odbrana g. Krasnićija iznosi da je formulacija pravila 103 Pravilnika nedvosmislena i da je njime ustanovljena obaveza tužilaštva da obelodani sve oslobađajuće informacije koje ima u svom posedu, pod nadzorom ili o kojima ima konkretna saznanja, uključujući predmete iz javnih izvora.⁵⁷ Prema tome, ne bi bilo potrebno da tužilaštvo procenjuje da li su oslobađajući dokazi dostupni odbrani uz savesno postupanje ili nisu.⁵⁸

44. U pogledu postupka obelodanjivanja dokaza, premda se slaže sa korišćenjem detaljne tabele obelodanjenog materijala koju predlaže tužilaštvo, odbrana g. Krasnićija smatra da takve tabele treba pripremiti za svaki komplet materijala koji se obelodanjuje, a ne tek na kraju postupka obelodanjivanja nakon što su strane u postupku podnele pretpretresne podneske.⁵⁹

45. U pogledu režima redigovanja, odbrana g. Krasnićija u svom pismenom izjašnjenju iznosi da bi za svako redigovanje trebalo da postoji sudsko odobrenje, a ne samo za nestandardne redakcije kako predlaže tužilaštvo.⁶⁰ Odbrana smatra da je odobrenje za svaku traženu redakciju prirodna posledica principa po kome se redigovanje vrši izuzetno i mora biti neophodno.⁶¹ Na statusnoj konferenciji, odbrana

⁵⁶ Pismeno izjašnjenje g. Krasnićija, stav 9.

⁵⁷ Pismeno izjašnjenje g. Krasnićija, stav 11.

⁵⁸ Pismeno izjašnjenje g. Krasnićija, stav 11.

⁵⁹ Pismeno izjašnjenje g. Krasnićija, stav 10.

⁶⁰ Pismeno izjašnjenje g. Krasnićija, stav 13.

⁶¹ Pismeno izjašnjenje g. Krasnićija, stav 13.

g. Krasnićija je navela da se ne protivi režimu redigovanja usvojenom u predmetu *Mustafa*.⁶²

IV. DISKUSIJA

A. NAČELA OBELODANJIVANJA DOKAZA

1. Uvod

46. Pravni okvir Specijalizovanih veća predviđa nekoliko proceduralnih koraka koje sudija za prethodni postupak, strane u postupku i, u odgovarajućim slučajevima, zastupnik žrtava preduzimaju u periodu od prvog pristupanja optuženog sudu do predaje spisa predmeta pretresnom panelu, u skladu s pravilom 98 Pravilnika. Jedan od ključnih koraka je uspostavljanje sistema razmene dokaza između strana u postupku i obaveštavanja sudije za prethodni postupak o tome. Usvajanje sistema koji obezbeđuje efikasnost postupka obelodanjivanja je ključni faktor koji sudiji za prethodni postupak omogućava da uspostavi ravnotežu između zaštite izvesnih interesa, kao što su zaštita svedoka, žrtava koje učestvuju u postupku i drugih ugroženih lica, i obaveze poštovanja prava optuženog iz člana 21 Zakona.⁶³

2. Uloga strana u postupku i Sekretarijata

47. Obelodanjivanje dokaza i s tim u vezi obaveze strana u postupku propisane Pravilnikom predstavljaju postupak koji se odvija između tužilaštva i odbrane. Taj postupak organizuje i omogućava Sekretarijat, koji ima ulogu kanala za komunikaciju

⁶² Transkript od 18. novembra 2020, str. 156, redovi 18-19.

⁶³ Nalog o statusnoj konferenciji, stav 18. Slično tome, MKS, *Prosecutor v. Ntaganda*, ICC-01/04-02/06-117-Red3, pretpretresno veće II, [Redacted First Decision on the Prosecutor's Request for Redactions and Related Requests](#), 3. jul 2014, stav 17 i navodi u njoj.

između strana u postupku i panela,⁶⁴ i on se odvija pomoću softvera predviđenog za ovu svrhu, kako je predviđeno pravilom 98(1)(b) i 109(a) Pravilnika. Strane u postupku se prilikom elektronskog obelodanjivanja dokaza pridržavaju Instrukcije Sekretarijata o učitavanju dokumentacije u elektronski sistem *Legal Workflow*.⁶⁵

48. Prema članu 34(1) Zakona i pravilu 24(1) i (2) Pravilnika, sekretar vodi potpunu i preciznu evidenciju o sudskim postupcima i čuva sav dokazni i drugi materijal predočen tokom sudskog postupka u skladu s načelima izloženim u ovoj i svim budućim odlukama o ovom pitanju. Strane i učesnici u postupku, u zavisnosti od slučaja, moraju imati pristup toj evidenciji, uz neophodna ograničenja vezana za zaštitu i stepen tajnosti u skladu s članovima 23 i 58 Zakona i pravilima 80, 82, 105, 106, 107 i 108 Pravilnika ili s nalogom sudije za prethodni postupak. S tim u vezi, prilikom obelodanjivanja dokaza strane u postupku određuju odgovarajuću oznaku tajnosti za svaki predmet dokaznog materijala i dokaze zavode kao javne, osim ako ne postoji razlog da im se dodeli druga oznaka tajnosti, u skladu s pravilom 83(1) Pravilnika.⁶⁶

1. Obaveštavanje sudije za prethodni postupak o dokazima

49. Kad je reč o prigovoru odbrane g. Tačija na obavezu da se sudija za prethodni postupak obaveštava o svim dokazima razmenjenim između strana u postupku, treba podsetiti da sudija za prethodni postupak ima dužnost, shodno članu 39(1) i (13)

⁶⁴ Slično tome, MKS, *Prosecutor v. Al Hassan*, ICC-01/12-01/18-31-tENG, pretpretresno veće I, [Decision on the Evidence Disclosure Protocol and Other Related Matters](#) (u daljem tekstu: odluka o obelodanjivanju u predmetu *Al Hassan*), 16. maj 2018, stav 36; *Prosecutor v. Ongwen*, ICC-02/04-01/15-203, pretpretresno veće II, [Decision Setting the Regime for Evidence Disclosure and Other Related Matters](#) (u daljem tekstu: odluka o obelodanjivanju u predmetu *Ongwen*), 27. februar 2015, stav 10.

⁶⁵ KSC-BD-18, sekretar, Instrukcija o učitavanju dokumentacije u elektronski sistem *Legal Workflow*, 28. avgust 2019.

⁶⁶ Vidi, slično tome, MKS, *Prosecutor v. Yekatom*, ICC-01/14-01/18-64-Red, pretpretresno veće II, [Public Redacted Version of "Decision on Disclosure and Related Matters"](#), (u daljem tekstu: odluka o obelodanjivanju u predmetu *Yekatom*) 23. januar 2019, stav 17.

Zakona i pravilu 95(2) Pravilnika, da preduzme sve neophodne mere za ekspeditivnu pripremu predmeta za suđenje. Između ostalog, treba da sastavi izveštaj o obelodanjivanju za pretresni panel, kao što predviđa pravilo 95(2)(b) Pravilnika. Da bi sudija za prethodni postupak mogao da ispuni tu svoju obavezu, strane u postupku ga obaveštavaju o svim dokazima koje su razmenile, bez obzira na to da li će se na njih pozivati tokom suđenja. To obaveštavanje ima prevashodno za cilj da se sudiji za prethodni postupak omogući da obezbedi da se obelodanjivanje dokaza vrši u odgovarajućim uslovima,⁶⁷ da su relevantni dokazi, bilo da su bitni za pripremu odbrane ili potencijalno oslobađajući, obelodanjeni u predviđenom roku. Nije opravdana bojazan da će imenovani pretresni panel izvesti vlastite zaključke na osnovu obelodanjenih dokaza. Strane u postupku i dalje imaju slobodu da se na suđenju pozovu na dokaze po vlastitom izboru a pretresni panel, sastavljen od profesionalnih sudija, može da vrši ocenu isključivo onih dokaza koji su usvojeni na suđenju. Naposljetku, svi obelodanjeni dokazi koji se neće koristiti na suđenju uredno se navode u dokumentu o primopredaji, shodno pravilu 98(1)(e) Pravilnika.

50. S obzirom na gore navedeno, sudija za prethodni postupak mora da ima pristup sledećim obelodanjenim dokazima: (a) svim dokazima na koje se tužilaštvo pozvalo u prilog potvrđenoj optužnici, uključujući eventualne izjave dobijene od optuženih (pravilo 102(1)(a) Pravilnika); (b) svim izjavama svedoka koje tužilaštvo namerava da pozove da svedoče na suđenju (pravilo 102(1)(b)(i) Pravilnika); (c) svim drugim izjavama svedoka, izveštajima veštaka, vanpretresnim iskazima ili transkriptima koje tužilaštvo namerava da predoči na suđenju (pravilo 102(1)(b)(ii) Pravilnika); (d) dokaznim predlozima koje tužilaštvo namerava da predoči na suđenju (pravilo 102(1)(b)(iii) Pravilnika); (e) svim dokazima koje odbrana smatra bitnim za svoju pripremu, ili koji su pribavljeni od optuženih ili su im pripadali (pravilo 102(3)

⁶⁷ Slično tome, [odluka o obelodanjivanju u predmetu Yekatom](#), stav 12; [odluka o obelodanjivanju u predmetu Al Hassan](#), stav 14.

Pravilnika); (f) svim oslobađajućim dokazima u posedu tužilaštva, pod njegovim nadzorom ili o kojima ima konkretna saznanja, uključujući obaveštenje o materijalu iz javnih izvora iz stava 67 ove odluke (pravilo 103 Pravilnika); (g) svim dokazima koje odbrana predoči kako bi iznela odbranu alibijem ili po nekom drugom osnovu kojim se isključuje krivična odgovornost, uključujući imena i aktuelne kontakt podatke svih svedoka, kao i sve druge dokaze na koje optuženi nameravaju da se pozovu kako bi dokazali alibi ili druge osnove (pravilo 104(1)(a) i (b) Pravilnika); (h) svim dokazima u posedu ili pod nadzorom odbrane koje tužilaštvo može da pregleda, a koje odbrana namerava da koristi kao dokaze na suđenju (pravilo 104(5)(a) Pravilnika); (i) svim izjavama svedoka koje odbrana namerava da pozove da svedoče na suđenju, odnosno izjavama koje namerava da predoči na suđenju (pravilo 104(5)(b) Pravilnika), i (j) svim dokaznim predlozima koje odbrana namerava da predoči na suđenju (pravilo 104(5)(c) Pravilnika).

3. Rokovi za obelodanjivanje

51. U skladu s pravnim okvirom Specijalizovanih veća, obelodanjivanje nekih kategorija materijala podleže konkretnim rokovima predviđenim Pravilnikom, dok o rokovima za obelodanjivanje drugih kategorija materijala odlučuje sudija za prethodni postupak, uzimajući u obzir specifičnosti predmeta, obim i karakteristike dokaznog spisa i izjašnjenja strana u postupku.

52. Premda je ovom odlukom utvrđen raspored obelodanjivanja različitih kategorija dokaza, ti rokovi označavaju samo krajnji datum. Kad god je moguće, strane u postupku treba da nastoje da materijal obelodane pre isteka propisanih rokova kako bi strana koja prima materijal imala dovoljno vremena da se valjano pripremi.⁶⁸

⁶⁸ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*, stav 37. Slično tome, [odluka o obelodanjivanju u predmetu Yekatom](#), stav 13; [odluka o obelodanjivanju u predmetu Al Hassan](#), stavovi 20-21.

2. Potpunost i relevantnost obelodanjenih dokaza

53. Obe strane se staraju da su obelodanjeni dokazi potpuni. Dokazni predmeti koji su omaškom obelodanjeni u nepotpunom obliku mogu se ponovo obelodaniti u celosti, u roku propisanom Pravilnikom, odnosno u roku koji odredi sudija za prethodni postupak.

54. Tužilaštvo, kao i odbrana ukoliko tako odluči, ne obelodanjuju što veću količinu dokaza već samo zaista relevantne dokaze kojim se potkrepljuju konkretni činjenični navodi i ispunjavaju tražene pravne pretpostavke, kako bi strana koja ih prima mogla da se usredsredi na pripremu.⁶⁹

B. ROKOVI ZA OBELODANJIVANJE DOKAZA

6. Pravilo 102(1)(a): propratni materijal uz optužnicu

55. Pravilom 102(1)(a) Pravilnika uređeno je obelodanjivanje materijala na koji se tužilaštvo poziva u prilog potvrđenoj optužnici, uključujući eventualne izjave dobijene od optuženog. Taj materijal mora biti obelodanjen što pre, a najkasnije 30 dana od prvog pristupanja optuženog sudu.

56. Prilikom utvrđivanja roka za obelodanjivanje materijala prema pravilu 102(1)(a), sudija za prethodni postupak uzima u obzir: (i) izjašnjenja strana u postupku, konkretno predlog da se dokazi prime u kompletima što je ranije moguće;⁷⁰ (ii) vreme potrebno da se donese odluka po zahtevu tužilaštva za zaštitne mere; (iii) vreme koje je tužilaštvu potrebno da izvrši redigovanje, ukoliko je ono odobreno, i pripremi

⁶⁹ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*, stav 39. Slično tome, [odluka o obelodanjivanju u predmetu Yekatom](#), stav 18; [odluka o obelodanjivanju u predmetu Al Hassan](#), stav 25; [odluka o obelodanjivanju u predmetu Ongwen](#), stav 20.

⁷⁰ Transkript od 18. novembra 2020, str. 123, redovi 23-25.

materijal za obelodanjivanje, i (iv) vreme koje je tužilaštvu potrebno da identifikuje i pripremi materijal koji se ne rediguje kako bi se odmah obelodanio odbrani, kao i način na koji se to odražava na poštovanje roka od 30 dana.⁷¹ S obzirom na gore navedeno, prikladno je da rok za obelodanjivanje materijala prema pravilu 102(1)(a) bude petak 11. decembar 2020.

7. Pravilo 102(1)(b): dodatni materijal koji tužilaštvo namerava da koristi na suđenju

57. Pravilom 102(1)(b) Pravilnika uređeno je obelodanjivanje dodatnog materijala koji tužilaštvo namerava da koristi na suđenju, a nije navelo kao propratni materijal uz optužnicu podnetu na potvrđivanje. Taj materijal mora da se obelodani u roku koji odredi sudija za prethodni postupak, a u svakom slučaju najkasnije 30 dana pre početka izvođenja dokaza tužilaštva, u skladu s pravilom 124 Pravilnika.

58. Rok za obelodanjivanje tog materijala može da zavisi od niza faktora, između ostalih: (i) količine i vrste materijala koji se obelodanjuje; (ii) kada je tužilaštvo pribavilo materijal; (iii) da li je pre obelodanjivanja materijala potrebno okončati istražne radnje (kao što je pribavljanje neophodne saglasnosti davaoca informacija); (iv) da li je potrebno prevesti taj materijal (ili neki njegov deo), naročito izjave svedoka koje tužilaštvo namerava da pozove da svedoče, i (iv) da li je potrebno odrediti zaštitne mere, uključujući redigovanje podataka.⁷²

59. Tužilaštvo iznosi da će se materijal prema pravilu 102(1)(b), bez obzira na to da li je potrebno da se rediguje, obelodanjivati u kontinuitetu kako bude pristizao, do isteka roka koji je odredio sudija za prethodni postupak.⁷³ Tužilaštvo dalje iznosi da nije

⁷¹ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 7; transkript od 18. novembra 2020, str. 119, redovi 8-14.

⁷² Okvirna odluka u predmetu *Mustafa*, stav 45.

⁷³ Transkript od 18. novembra 2020, str. 125, redovi 17-24, str. 129, red 16.

potrebno određivati mesečne rokove za obelodanjivanje i da bi bilo poželjno prepustiti tužilaštvu da odredi konkretan raspored za obelodanjivanje tih kompleta.⁷⁴

60. U cilju postizanja ravnoteže između, s jedne strane, odluke koju donosi tužilaštvo po vlastitom nađenju o tome koji je materijal prema pravilu 102(1)(b) spreman za obelodanjivanje i druge, staranja da se odluke o zaštitnim merama donose blagovremeno kako bi odbrana primala dokaze u kontinuitetu, prikladno je odrediti raspored obelodanjivanja za ovu kategoriju materijala. S obzirom na gore navedeno, tužilaštvo će podneti eventualne zahteve za zaštitne mere do petka 8. januara; petka, 5. februara; petka, 5. marta; petka, 2. aprila i petka, 7. maja 2021. i obelodaniti materijal sa redakcijama, ukoliko su odobrene, u roku od dve nedelje nakon što sudija za prethodni postupak donese odluku o zaštitnim merama. Tužilaštvo će po svom nađenju odlučiti o količini materijala za koji će svakog meseca podnositi zahteve za zaštitne mere, kao i količini materijala koji se ne rediguje i roku za njegovo obelodanjivanje. Međutim, tužilaštvo se poziva da, u meri u kojoj je to moguće, svakog meseca obelodani podjednaku količinu materijala a ne kompletne materijala izrazito različite veličine. Kao što je tužilaštvo predložilo, obelodanjivanje prema pravilu 102(1)(b) treba da se završi do ponedeljka, 31. maja 2021.

61. Kad je reč o zahtevu nekih timova odbrane da se tužilaštvu odredi krajnji rok do koga mora da ispuni obaveze obelodanjivanja,⁷⁵ sudija za prethodni postupak ističe da pravni okvir Specijalizovanih veća dopušta dodatno obelodanjivanje, mada u izuzetnim slučajevima, nakon što istekne rok predviđen Pravilnikom, uključujući rok iz pravila 102(1)(b) Pravilnika.⁷⁶ Prema tome, ukoliko tužilaštvo želi da obelodani dodatne izjave svedoka koje namerava da pozove da svedoče na suđenju, a to nije učinilo u roku koji je odredio sudija za prethodni postupak na osnovu pravila

⁷⁴ Transkript od 18. novembra 2020, str. 129, red 22 do str. 130, red 4.

⁷⁵ Transkript od 18. novembra 2020, str. 128, redovi 22-24; str. 129, redovi 4-6.

⁷⁶ Pravilo 102(2) Pravilnika.

102(1)(b) Pravilnika, to zakasnelo obelodanjivanje mora da ispuni uslove iz pravila 102(1), (2) i (4) Pravilnika, uključujući one u pogledu prevoda. Konkretno govoreći, s obzirom da je zakasnelo obelodanjivanje izuzetak, tužilaštvo može da mu pribegne isključivo kao krajnjoj meri i treba da dostavi valjane razloge za zakasnelo obelodanjivanje svakog dokaznog predmeta.

8. Pravilo 102(3): Dokazni materijal potreban za pripremu odbrane koji je pribavljen od optuženog ili mu je pripadao

62. Materijal prema pravilu 102(3) obuhvata dokaze koji se smatraju bitnim za pripremu odbrane a koji su u posedu ili pod nadzorom tužilaštva, odnosno pribavljeni su od optuženog ili su mu pripadali, uključujući izjave, dokumente, fotografije ili druge fizičke predmete. Formulacija *bitan za pripremu odbrane* ima široko značenje i podrazumeva sve dokumente i predmete koji su relevantni za pripremu izvođenja dokaza odbrane, u smislu zaštite prava optuženog predviđenih Zakonom i Pravilnikom.⁷⁷ U ovom kontekstu, pojam *relevantno* nije nužno ograničen vremenskim okvirima potvrđene optužnice niti obuhvata samo materijal koji je relevantan za pobijanje teze tužilaštva.⁷⁸ *Priprema* odbrane je takođe širok pojam, koji ne treba

⁷⁷ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*, stav 50. Slično tome, STL, *Prosecutor v. Ayyash et al.*, STL-11-01/PT/AC/AR126.4, F0004, žalbeno veće, [Public Redacted Version of 19 September Decision on Appeal by Counsel for Mr Oneissi Against Pre-Trial Judge's "Decision on Issues Related to the Inspection Room and Call Data Records"](#), (u daljem tekstu: odluka od 2. oktobra 2013) 2. oktobar 2013, stav 21 i navodi u njemu; MKS, *Prosecutor v. Lubanga*, ICC-01/04-01/06-1433 (OA 11), žalbeno veće, [Judgment on the appeal of Mr. Lubanga Dyilo against the Oral Decision of Trial Chamber I of 18 January 2008](#), (u daljem tekstu: odluka od 11. jula 2008) 11. jul 2008, stavovi 77-78; *Prosecutor v. Ntaganda*, ICC-01/04-02/06-1330 (OA 3), žalbeno veće, [Judgment on the appeal of Mr Bosco Ntaganda against the "Decision on Defence requests seeking disclosure orders and a declaration of Prosecution obligation to record contacts with witnesses"](#), 20. maj 2016, stav 23 i navodi u njemu.

⁷⁸ Slično tome, [odluka od 2. oktobra 2013](#), stav 22 i navodi u njemu.

ograničavati samo na ono što je u direktnoj vezi sa oslobađajućim ili optužujućim dokazima⁷⁹ ili tezom tužilaštva.⁸⁰

63. Kao što izričito propisuje pravilo 102(3) Pravilnika, odbrana je ta koja navodi da li je neki materijal bitan, na temelju strategije svakog tima odbrane, i ne zavisi od procene koju tužilaštvo donosi u njeno ime. Stoga tužilaštvo treba bez odlaganja da sastavi i dostavi detaljno obaveštenje o celokupnom materijalu i dokazima u svom posedu, kao što je predviđeno pravilom 102(3) Pravilnika. Tužilaštvo takođe može da se obrati sudiji za prethodni postupak ukoliko postoji osnov za osporavanje relevantnosti podataka koje je odbrana naznačila na osnovu detaljnog obaveštenja tužilaštva.

64. Prilikom određivanja rokova za obelodanjivanje materijala prema pravilu 102(3), sudija za prethodni postupak uzima u obzir: (i) izjašnjenja strana u postupku; (ii) potencijalno veliki broj predmeta koji potpadaju pod ovu kategoriju (blizu 100.000); (iii) vreme koje je potrebno odbrani da pregleda detaljno obaveštenje tužilaštva; (iv) potrebu da se rediguje značajan broj predmeta koji će se obelodaniti prema pravilu 102(3), i (v) potrebu da se osigura ekspeditivno obelodanjivanje.

65. Sudija za prethodni postupak smatra da rok koji predlaže odbrana g. Seljimija⁸¹ može potencijalno predstavljati teret za tužilaštvo i panel, posebno imajući u vidu da se ne zna broj predmeta kojima će svaki tim odbrane želeti da ima pristup ili da ih pregleda, kao i u kojoj meri će taj materijal morati da se rediguje. S obzirom na gore navedeno, prikladno je da tužilaštvo do petka, 30. aprila 2021. dostavi odbrani detaljno obaveštenje o materijalu prema pravilu 102(3). Nakon toga, odbrana će do ponedeljka, 14. juna 2021, ili ranije, obavestiti tužilaštvo kojim predmetima iz detaljnog obaveštenja želi pristup, u vidu obelodanjivanja ili pregleda. Na temelju te

⁷⁹ Slično tome, [odluka od 11. jula](#), stav 77.

⁸⁰ Slično tome, [odluka od 2. oktobra 2013](#), stav 22 i navodi u njemu.

⁸¹ Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stav 24.

naznake, tužilaštvo će najkasnije do ponedjeljka, 5. jula 2021. odnosno tri nedelje nakon obaveštenja odbrane: (i) obelodaniti ili omogućiti pristup izabranom materijalu koji ne treba da se rediguje, i (ii) eventualno podneti zahtev za zaštitne mere za materijal koji odbrana traži. Tužilaštvo će što je ranije moguće odbrani obelodaniti materijal za koji je odobreno redigovanje nakon što sudija za prethodni postupak donese odluku o traženim zaštitnim merama. Ukoliko tužilaštvo želi da ospori relevantnost dokaza koje traži odbrana, obratiće se panelu u roku od 10 dana nakon što dobije naznaku odbrane.

9. Pravilo 103: oslobađajući dokazi

66. Materijal iz pravila 103 (oslobađajući dokazi) podrazumeva sve podatke u posedu tužilaštva, pod njegovim nadzorom ili o kojima stekne konkretna saznanja, za koje se opravdano može smatrati da ukazuju na nevinost odnosno ublažavaju krivicu optuženog, ili utiču na verodostojnost ili pouzdanost dokaza tužilaštva. Uslov da tužilaštvo obelodanjuje oslobađajuće dokaze *odmah*, odnosno *čim se nađu* u njegovom posedu, pod njegovim nadzorom ili o njima stekne konkretna saznanja, podrazumeva obavezu tužilaštva da takav materijal kontinuirano obelodanjuje odbrani, osim ako ne postoje opravdani razlozi usled kojih ga nije moguće odmah obelodaniti.⁸² Prvu odluku o tome da li su neki podaci oslobađajući donosi tužilaštvo i to mora da učini *bona fide*.⁸³

67. U pogledu zahteva tužilaštva da se oslobodi obaveze obelodanjivanja dokaza iz javnih izvora ukoliko je taj materijal poznat i dostupan odbrani uz savesno

⁸² Okvirna odluka u predmetu *Mustafa*, stav 54; Slično tome, MKSR, *Prosecutor v. Nahimana et al.*, ICTR-99-52-A, žalbeno veće, [Decision on Motions Relating to the Appellant Hassan Ngeze's and the Prosecution's Request for Leave to Present Additional Evidence of Witness ABC1 and EB](#) (u daljem tekstu: odluka od 27. novembra 2006), 27. novembar 2006, stav 11 i navodi u njemu. Vidi takođe, [odluka o obelodanjivanju u predmetu Yekatom](#), stav 16; [odluka o obelodanjivanju u predmetu Ongwen](#), stav 18.

⁸³ Slično tome, [odluka od 27. novembra 2006](#), stav 11 i navodi u njemu.

postupanje,⁸⁴ sudija za prethodni postupak smatra da tužilaštvo predlaže režim koji mu daje prekomernu slobodu prilikom odlučivanja koji se materijal izuzima od obaveze obelodanjivanja prema pravilu 103 Pravilnika. Nasuprot tome, sudija za prethodni postupak smatra da je pravično i ekspeditivno, s obzirom na veliki broj dokaza u ovom predmetu, da tužilaštvo obavesti odbranu i sudiju za prethodni postupak, putem podneska, o celokupnom materijalu iz javnih izvora za koji želi da bude oslobođeno obaveze o obelodanjivanju na osnovu pravila 103 Pravilnika. U tom podnesku, odnosno podnescima treba da se navede tačan izvor, na primer internet adresa, gde se materijal nalazi. Ukoliko odbrana nema pristup ili ne može da preuzme jedan ili više predmeta navedenih u podnesku, o tome će obavestiti tužilaštvo na *inter partes* osnovi. U tom slučaju, tužilaštvo će što je ranije moguće obelodaniti date predmete svim timovima odbrane. U slučaju spora, strane u postupku treba odmah da se obrate panelu.

68. U pogledu materijala koji ne potpada pod gore navedeni izuzetak, tužilaštvo treba da obelodani, kao što je navedeno,⁸⁵ preko 1.000 potencijalno oslobađajućih predmeta najkasnije do petka, 11. decembra 2020, a sve eventualne dodatne komplete materijala prema pravilu 103 što je ranije moguće i u kontinuitetu, naročito ukoliko materijal nije potrebno redigovati. Ukoliko dodatni kompleti potencijalno oslobađajućeg materijala treba da se rediguju, tužilaštvo najpre treba što je moguće ranije da se obrati panelu koji o tome treba da donese odluku, kako bi se omogućilo da se materijal odmah obelodani odbrani.

⁸⁴ Pismeno izjašnjenje tužilaštva, stav 18; transkript od 18. novembra 2020, str. 132, redovi 3-14.

⁸⁵ Transkript od 18. novembra 2020, str. 131, redovi 21-23.

10. Pravilo 107: zaštićeni materijal

69. Pravilo 107 Pravilnika, zajedno sa članom 58 Zakona, reguliše obelodanjivanje materijala koji je tužilaštvu dostavljen u poverenju i isključivo radi pribavljanja novih dokaza. Taj materijal u principu ne podleže obelodanjivanju, osim ako davalac informacija nije o tome dao svoju saglasnost.

70. Ukoliko zaštićeni materijal podleže obelodanjivanju na osnovu pravila 102, odnosno 103 Pravilnika, tužilaštvo panelu podnosi poverljivi i *ex parte* zahtev da u celosti ili delimično bude oslobođeno obaveze obelodanjivanja tog materijala. Tužilaštvo takođe može da predloži kompenzatorne mere shodno pravilu 108(2) Pravilnika.

71. Imajući u vidu da tužilaštvo aktivno traži odobrenje za materijal koji potencijalno potpada pod pravilo 102(3) Pravilnika,⁸⁶ sudija za prethodni postupak podseća tužilaštvo da mu odmah skrene pažnju na eventualne probleme u vezi s traženim odobrenjima.

C. OBELODANJIVANJE DOKAZA KOJE VRŠI ODBRANA

72. Načela i procedure definisani u ovoj odluci podjednako se primenjuju na odbranu, uzimajući u obzir njene obaveze obelodanjivanja. Sudija za prethodni postupak podseća da odbrana podleže obavezi obelodanjivanja prema pravilu 104 Pravilnika samo ako odluči da izvodi dokaze i, u svakom slučaju, tek nakon što je tužilaštvo podnelo pretpretresni podnesak i spisak dokaznih predloga i svedoka koje će pozvati da daju iskaz na suđenju, u skladu s pravilom 95(4) Pravilnika.

73. Shodno tome, u roku koji odredi sudija za prethodni postupak i nakon što je tužilaštvo podnelo pretpretresni podnesak i spisak svedoka i dokaznih predloga,

⁸⁶ Transkript od 18. novembra 2020, str. 141, redovi 9-12.

timovi odbrane će dobiti poziv da podnesu pretpretresne podneske i u njima navedu informacije koje se traže u pravilu 95(5) Pravilnika, ne dovodeći u pitanje pravo odbrane da, u bilo kom trenutku ranije, dostavi obaveštenje o nameri da iznese odbranu alibijem ili po nekom drugom osnovu kojim se isključuje krivična odgovornost.

74. S obzirom na to da je postupak obelodanjivanja tek počeo, sudija za prethodni postupak ovom prilikom neće donositi dalje odluke. Odluka o rokovima za dostavljanje pretpretresnog podneska i spiska svedoka i dokaznih predloga tužilaštva, a na osnovu njih i rokova za eventualno podnošenje pretpretresnih podnesaka odbrane i obelodanjivanje dokaza, biće doneta u kasnijoj fazi.

D. PREVOD DOKUMENATA I DOKAZA

75. Sudija za prethodni postupak podseća da strana koja vrši obelodanjivanje mora da se postara da se dokazi, uključujući izjave svedoka, obelodane na engleskom, radnom jeziku ovog postupka, kako je odlučeno u skladu s članom 20 Zakona i pravilom 8(3) Pravilnika.⁸⁷

76. S druge strane, član 21(4)(a) Zakona predviđa da optuženi mora biti obavešten o prirodi i uzroku optužbi koje ga terete na jeziku koji razume, što je u ovom slučaju albanski.⁸⁸ Međutim, to pravo ne znači da optuženi ima neograničeno i apsolutno pravo da na svom jeziku primi sve dokaze, dokumente i podneske. Prevod kompletnog spisa predmeta, uključujući dokaze, išlo bi na štetu njegovog prava iz

⁸⁷ Odluka o radnom jeziku, stav 26(a).

⁸⁸ U ovom kontekstu valja primetiti da su optuženi primili potvrđenu optužnicu i naloge za hapšenje na albanskom jeziku (KSC-BC-2020-06, F00065/RED, sekretar, *Izveštaj o hapšenju i dovođenju Hašima Tačija u pritvorski objekat*, 18. novembar 2020, javno, stavovi 7, 19, 28; F00070/RED, sekretar, *Izveštaj o hapšenju i dovođenju Kadrija Veseljija u pritvorski objekat*, 18. novembar 2020, javno, stavovi 7, 22, 30; F00071/RED, sekretar, *Izveštaj o hapšenju i dovođenju Redžepa Seljimija u pritvorski objekat*, 18. novembar 2020, javno, stavovi 5, 20, 28; F00064/RED, sekretar, *Izveštaj o hapšenju i dovođenju Jakupa Krasnićija u pritvorski objekat*, 18. novembar 2020, javno, stavovi 5, 37-38.

člana 21(4)(d) Zakona da mu se sudi u razumnom roku.⁸⁹ Stoga se mora uspostaviti ravnoteža između tih suprotstavljenih prava, kako bi postupak bio istovremeno pravičan i ekspeditivan.

77. Zbog gore navedenog, Pravilnikom je utvrđeno da sve izjave svedoka koje tužilaštvo namerava da pozove da svedoče na suđenju moraju biti dostavljene optuženom na jeziku koji on razume i govori, što je izričito propisano pravilom 102(1) Pravilnika. Svi drugi dokazi dostavljaju se na engleskom, u skladu sa odlukom o radnom jeziku, osim ukoliko sudija za prethodni postupak ne naloži drugačije.

78. Besplatnim uslugama usmenog prevodioca i stručnim savetima branioca, koje predviđa član 21(4)(c) i (g) Zakona, optuženom se omogućuje da razume dokaze i relevantne podneske koji nisu na albanskom.⁹⁰

E. POSTUPAK OBELODANJIVANJA DOKAZA

79. Svrha dodatnog materijala prema pravilu 109(b) i (c) Pravilnika jeste da se strani koja ga prima omogući da se na najbolji mogući način upozna s tim materijom i njime služi, u cilju efikasnije pripreme i, uopšteno gledano, veće ekspeditivnosti i pravičnosti postupka.⁹¹

⁸⁹ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*, stav 66. Slično tome, [odluka o obelodanjivanju u predmetu Ongwen](#), stavovi 31-32; *Prosecutor v. Bemba*, ICC-01/05-01/08-307, pretpretresno veće III, [Decision on the Defence's Request Related to Language Issues in the Proceedings](#), 4. decembar 2008, stav 15.

⁹⁰ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*, stav 68. Slično tome, MKS, *Prosecutor v. Yekatom*, ICC-01/14-01/18-56-Red, pretpretresno veće II, [Public Redacted Version of "Decision on Language Proficiency of Alfred Yekatom for the Purposes of the Proceedings"](#), 11. januar 2019, stav 18; [odluka o obelodanjivanju u predmetu Ongwen](#), stav 33.

⁹¹ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*, stav 69. Slično tome, MKS, *Prosecutor v. Ntaganda*, ICC-01/04-02/06-47, pretpretresno veće II, [Decision Setting the regime for Evidence Disclosure and Other Related Matters](#), 12. april 2013, stavovi 31-32; *Prosecutor v. Bemba*, ICC-01/05-01/08-55, pretpretresno veće III, [Decision on the Evidence Disclosure System and Setting a Timetable for Disclosure between the Parties](#), 31. jul 2008, stavovi 72-72.

80. Na statusnoj konferenciji, strane u postupku obavestile su sudiju za prethodni postupak da vode među sobom razgovore o formatu i rokovima vezanim za tabele obelodanjenog materijala koje su u skladu sa uslovima klasifikacije prema pravilu 109(c) Pravilnika.⁹² S obzirom na tu okolnost, sudija za prethodni postupak smatra da je primereno da se odluka o ovom pitanju odloži do okončanja razgovora između strana u postupku. Sudija za prethodni postupak stoga nalaže tužilaštvu da zajednički predlog formata i rokova za podnošenje tabela obelodanjenog materijala po pravilu 109(c) Pravilnika u ovom predmetu podnese do petka, 27. novembra 2020.

81. Kad je reč o predstojećem roku za obelodanjivanje materijala prema pravilu 102(1)(a), sudija za prethodni postupak utvrđuje da, shodno već usvojenom pristupu u predmetu *Mustafa*,⁹³ tužilaštvo treba da obelodani detaljni prikaz, sa eventualnim redakcijama ukoliko su potrebne.

F. OGRANIČENJA U VEZI SA OBELODANJIVANJEM

1. Opšta načela

82. Sudija za prethodni postupak napominje da je potpuno obelodanjivanje celokupnog materijala i relevantnih dokaza pravilo, dok je neobelodanjivanje informacija izuzetak.⁹⁴ Član 21(6) Zakona i pravila 80(1) i 108(1) Pravilnika,

⁹² Transkript od 18. novembra 2020, str. 143, redovi 1-13; str. 145, red 19 do str. 146, red 13; str. 146, red 17 do str. 147, red 4; str. 147, red 16 do str. 149, red 17; str. 149, red 20 do str. 150, red 3; str. 150, redovi 12-18; str. 151, redovi 11-16; str. 152, redovi 5, 8.

⁹³ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*, stav 72.

⁹⁴ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*, stav 73. Vidi takođe, MKS, *Prosecutor v. Lubanga*, ICC-01/04-01/06-568 (OA3), žalbeno veće, [Judgment on the Prosecutor's appeal against the decision of Trial Chamber I entitled "Decision Establishing General Principles Governing Applications to Restrict Disclosure pursuant to Rule 81 \(2\) and \(4\) of the Rules of Procedure and Evidence"](#) (u daljem tekstu: odluka od 13. oktobra 2006), 13. oktobar 2006, stavovi 1, 39; *Prosecutor v. Katanga and Ngudjolo*, ICC-01/04-01/07-475 (OA), žalbeno veće, [Judgment on the appeal of the Prosecutor against the decision of the Pre-Trial Chamber I entitled "First Decision on the Prosecution Request for Authorisation to Redact Witness Statements"](#) (u daljem tekstu: odluka od 13. maja 2008), 13. maj 2008, stav 70.

posmatrana zajedno, ukazuju na to da eventualna ograničenja potpunog obelodanjivanja moraju biti apsolutno neophodna u cilju zaštite: (i) bezbednosti, fizičkog i duševnog zdravlja, dostojanstva i privatnosti svedoka, žrtava koje učestvuju u postupku i drugih lica izloženih opasnosti usled svedočenja svedoka pred Specijalizovanim većima, pod uslovom da su te mere u skladu s pravima optuženih; (ii) tekućih ili budućih istraga, i (iii) javnih interesa i prava trećih strana. U tom kontekstu, valja podsetiti da je dopušteno da se odbrani ne obelodane izvesne informacije pre suđenja.⁹⁵

83. Redigovanje u svrhu zaštite tekućih ili budućih istraga ili javnih interesa i prava trećih strana primenjuje se isključivo na zahtev specijalizovanog tužioca ili odbrane, koji se podnosi kao poverljiv i *ex parte*.⁹⁶ Redigovanje u svrhu zaštite svedoka, žrtava koje učestvuju u postupku i drugih lica izloženih opasnosti usled svedočenja svedoka primenjuje se bilo na zahtev strana u postupku, podnet kao poverljiv i *ex parte*, ili *proprio motu*.⁹⁷

84. I na kraju, potreba za redigovanjem ocenjuje se od slučaja do slučaja.⁹⁸ Pri odlučivanju o režimu redigovanja, sudija za prethodni postupak mora da uspostavi ravnotežu između tih suprotstavljenih interesa, i da istovremeno vodi računa da postupak bude pravičan i ekspeditivan.⁹⁹

⁹⁵ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu Mustafa, stav 73; [odluka od 13. maja 2008](#), stav 68.

⁹⁶ Pravilo 108(1) i (6) Pravidnika.

⁹⁷ Pravilo 80(1) i (3) Pravidnika.

⁹⁸ [Odluka od 13. oktobra 2006](#), stav 36; [odluka od 13. maja 2008](#), stavovi 2, 59, 66.

⁹⁹ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu Mustafa, stav 75.

2. Pravni test

85. Prilikom ocenjivanja da li je dopušteno da se ne obelodane izvesni podaci strani koja prima materijal, potrebno je utvrditi sledeće:¹⁰⁰

- (i) da li obelodanjivanje dotičnih podataka strani koja prima materijal, ali ne i široj javnosti, predstavlja objektivan rizik po zaštićena lica ili interese;
- (ii) da li su zaštitne mere strogo neophodne.¹⁰¹ Ukoliko su manje restriktivne mere dovoljne i izvodive, moraju se opredeliti za te mere, i
- (iii) da li su zaštitne mere proporcionalne u odnosu na štetu koja se nanosi optuženom i pravičnosti suđenja.¹⁰²

3. Režim redigovanja

86. U cilju ubrzanja postupka i uspostavljanja efikasnog, predvidivog i održivog režima redigovanja, sudija za prethodni postupak smatra da je primereno usvojiti režim redigovanja primenjen u predmetu *Mustafa*, uz izmene navedene u ovoj odluci. Usvajanjem ove odluke, strane u postupku će dobiti adekvatne smernice kako da izvrše eventualne redakcije pre nego što obelodane dokaze u svom posedu.

87. Prema tom režimu, obe strane u postupku mogu bez prethodnog sudskog odobrenja da obelodane dokaze u kojima su direktno redigovane izvesne unapred

¹⁰⁰ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*, stav 76. Vidi takođe, MKS, *Prosecutor v. Lubanga*, ICC-01/04-01/06-773 (OA5), žalbeno veće, [Judgment on the appeal of Mr. Thomas Lubanga Dyilo against the decision of Pre-Trial Chamber I entitled "First Decision on the Prosecution Requests and Amended requests for Redactions under Rule 81"](#), 14. decembar 2006, stavovi 21, 33-34; [odluka od 13. maja 2008](#), stavovi 95-99; ESLJP, *Rowe and Davis v. United Kingdom*, br. 2890/95, [Judgment](#), 16. februar 2000, stav 61; *Botmeh and Alami v. United Kingdom*, br. 15187/03, [Judgment](#), 7. jun 2007, stav 37.

¹⁰¹ Član 21(6) Zakona.

¹⁰² Pravilo 80(1) Pravidnika.

definisane kategorije podataka (u daljem tekstu: standardno redigovanje). U tom slučaju, strana koja vrši obelodanjivanje ne mora da podnosi poseban zahtev. Strana koja prima materijal ima pravo da ospori svako redigovanje koje je izvršeno nakon obelodanjivanja dokaza.¹⁰³

88. Za svako redigovanje koje nije obuhvaćeno pomenutim unapred definisanim kategorijama (u daljem tekstu: nestandardno redigovanje), strana koja vrši obelodanjivanje mora sudiji za prethodni postupak da podnese poseban zahtev za ograničavanje obelodanjivanja, u skladu s dole opisanom procedurom.¹⁰⁴

89. U slučaju kako standardnog, tako i nestandardnog redigovanja, podatak koji se ne obelodanjuje može se zacrniti ili izostaviti, ili zameniti tekstem "[BRISANO]". Uz to, strana koja vrši obelodanjivanje mora u polju koje se odnosi na redigovanje, ili na drugom odgovarajućem mestu, da navede o kom tipu redigovanja se radi, koristeći konkretnu šifru sa spiska priloženog dole u tekstu, osim ako se time ne bi ugrozila svrha redigovanja. Na taj način, čitalac će odmah znati koja vrsta podataka je redigovana, odnosno izostavljena, i šta je opravdanje za to. U slučaju da redigovani podaci potpadaju pod više kategorija, navode se sve relevantne šifre.

90. Kad obelodanjuje redigovane dokaze, strana koja vrši obelodanjivanje treba da odredi jedinstven pseudonim za svako lice čiji je identitet redigovan prema kategorijama A.3 i A.4, opisanim dole u tekstu, i navede taj pseudonim zajedno sa odgovarajućom šifrom redigovanja. Pseudonim omogućava čitaocu redigovanog materijala da prepozna istu osobu koja se spominje u više dokaza. Strana koja vrši obelodanjivanje ne mora da navede šifru kategorije, odnosno pseudonim, ukoliko bi se time ugrozila svrha redigovanja, ali mora jasno da naznači koje su šifre, odnosno pseudonimi, izostavljeni iz tog razloga.

¹⁰³ Vidi dole stav 92.

¹⁰⁴ Vidi dole stav 97.

91. Strana koja prima materijal može da ospori svako konkretno redigovanje koje smatra neopravdanim ili pak smatra da ga treba povući zbog promenjenih okolnosti. Ona se u tom cilju obraća direktno strani koja vrši obelodanjivanje. Strane stupaju u *bona fide* konsultacije kako bi se rešilo dato pitanje. Ukoliko je nemoguće postići sporazum, strana koja prima materijal ima pravo da bez odlaganja zatraži od sudije za prethodni postupak da donese odluku, čime se strana koja vrši obelodanjivanje obavezuje da opravda sporno redigovanje. U ovom slučaju, strana koja vrši obelodanjivanje u spis predmeta podnosi odgovor u roku od pet dana od prijema obaveštenja o osporavanju, osim ako sudija za prethodni postupak ne odluči drugačije.

92. Strana koja vrši obelodanjivanje mora kontinuirano da prati da li postoji potreba za redigovanjem, a čim razlozi za redigovanje prestanu da postoje, ponovo obelodanjuje iste dokaze, s manje redakcija, ne tražeći prethodno odobrenje relevantnog panela, ili, u odgovarajućim slučajevima, podnosi zahtev u skladu s pravilom 81(1) i (2) Pravilnika. Redigovanje se može ukinuti i u sledećim slučajevima: (i) ako se strane u postupku slože da više ne postoji objektivan rizik po lice ili interese, ili (ii) ukoliko relevantni panel izda nalog u tom smislu. Ukoliko redigovani podaci potpadaju pod više kategorija, redigovanje se ukida kad isteknu svi relevantni rokovi. Ukoliko strana koja vrši obelodanjivanje želi da zadrži redigovanje i nakon isteka roka za ukidanje, treba da se obrati relevantnom panelu.

93. Sudija za prethodni postupak smatra da je primereno da mu se dokazi dostave u formi u kojoj su obelodanjeni strani koja prima materijal, kao i u neredigovanom obliku, kako bi, po svom nahodjenju, proverio valjanost redigovanja koje je izvršila strana koja vrši obelodanjivanje i po potrebi joj, nakon što joj je pružio priliku da podnese svoja zapažanja, *proprio motu* naložio da, delimično ili u celosti ukine dato

redigovanje.¹⁰⁵ To će sudiji za prethodni postupak omogućiti da, u skladu s pravilima 80(1) i 108(1) Pravilnika, proveriti obim i valjanost redigovanja i na taj način osigura dodatnu proveru u interesu strane koja prima materijal. Zahvaljujući tome, sudija za prethodni postupak takođe ima mogućnost da brzo reaguje u slučaju da se redigovanje osporava. To ne utiče na činjenicu da se strana koja vrši obelodanjivanje može pozvati samo na dokaze u redigovanoj formi, onako kako su obelodanjeni strani koja prima materijal.

4. Standardno redigovanje

94. Kategorije standardnog redigovanja su jasno definisane i uvrežene u praksi drugih sudova¹⁰⁶ i usvojene su u predmetu *Mustafa*.¹⁰⁷ Sudija za prethodni postupak ovim usvaja dole navedene kategorije standardnog redigovanja i opravdanje za njih imajući u vidu test naveden ranije u tekstu. Po mišljenju sudije za prethodni postupak, obelodanjivanje navedenih kategorija podataka strani koja prima materijal redovno sa sobom nosi objektivni rizik po navedene interese i iziskuje usvajanje zaštitnih mera koje su apsolutno neophodne, pri čemu se vodi računa o pravima optuženih i pravičnosti postupka.

95. Kategorije podataka koje strana koja vrši obelodanjivanje može redigovati bez prethodnog sudskog odobrenja su sledeće:

(a) *Redigovanje prema pravilu 108(1)(a) Pravilnika:*

Kategorija "A.1": Mesta obavljenih razgovora i smeštaja, ukoliko se obelodanjivanjem nepotrebno skreće pažnja na kretanje članova tima strana u postupku, žrtava, svedoka i drugih lica koja su izložena opasnosti usled aktivnosti

¹⁰⁵ U neredigovanom obliku, materijal treba da bude dostupan putem elektronskog sistema samo sudiji za prethodni postupak i strani koja vrši obelodanjivanje. Slično tome, MKS, [odluka o obelodanjivanju u predmetu Al Hassan](#), stav 32; [odluka o obelodanjivanju u predmetu Yekatom](#), stav 28.

¹⁰⁶ Na primer, [odluka o obelodanjivanju u predmetu Yekatom](#), stavovi 25-26; [odluka o obelodanjivanju u predmetu Al Hassan](#), stav 29.

¹⁰⁷ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*, stav 86.

Specijalizovanih veća, što predstavlja objektivni rizik za tekuće i buduće istrage. Ti podaci u principu nisu relevantni za drugu stranu u postupku. Redigovanje tih podataka se ukida nakon što dato mesto prestane da se koristi u tekućim ili budućim istragama.

Kategorija "A.2": Kontakt podaci i podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet strane u postupku, osoblja Sekretarijata ili Specijalizovanih veća, odnosno spoljnih saradnika (izuzimajući istražitelje) koji često odlaze na teren ili su stacionirani na terenu, u meri u kojoj bi obelodanjivanje takvih podataka dovelo ta lica u opasnost ili omelo njihov rad, te ugrozilo tekuće ili buduće istrage (koriste se sledeće šifre: A.2.1. za pismene/usmene prevodioce, A.2.2. za stenografe, A.2.3. za stručnjake za psiho-socijalni rad, A.2.4. za druge zdravstvene radnike, A.2.5. za druge članove osoblja koji spadaju u ovu kategoriju, i A.2.6. za druge spoljne saradnike koji spadaju u ovu kategoriju).

Kategorija "A.3": Kontakt podaci i podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet istražitelja, u meri u kojoj bi, imajući u vidu da strane u postupku imaju ograničen broj istražitelja, obelodanjivanje tih podataka dovelo istražitelje u opasnost ili omelo njihov rad na terenu, i time ugrozilo tekuće ili buduće istrage, ili ukoliko to predstavlja bezbednosni rizik za svedoke ili druga lica s kojima oni obavljaju razgovore ili stupaju u kontakt. U skladu sa stavom 90 gore, strana koja vrši obelodanjivanje, pored šifre kategorije (npr. A.3.1, A.3.2, A.3.3 itd.), navodi i jedinstveni pseudonim istražitelja.

Kategorija "A.4": Kontakt podaci i podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet posrednika, u meri u kojoj bi obelodanjivanje tih podataka dovelo u opasnost ta lica i omelo njihov rad na terenu, i tako ugrozilo tekuće ili buduće istrage, ili ako bi predstavljalo bezbednosni rizik za svedoke ili druga lica s kojima oni stupaju u kontakt. U skladu sa stavom 90 gore, pored šifre kategorije (npr. A.4.1, A.4.2, A.4.3 itd.), strana koja vrši obelodanjivanje navodi i jedinstveni pseudonim posrednika).

Kategorija "A.5": Kontakt podaci i podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet posrednih i neposrednih izvora, uključujući potencijalne svedoke,¹⁰⁸ u meri u kojoj bi obelodanjivanje tih podataka moglo da dovede do zastrašivanja ili vršenja pritiska na njih, što bi pak moglo da naškodi tekućim ili budućim istragama (uz korišćenje sledećih šifara: A.5.1. za pojedince kao posredne ili

¹⁰⁸ Potencijalni svedoci su oni svedoci s kojima su strane u postupku obavile razgovor ili će ga uskoro obaviti. U vezi s klasifikacijom "izvori tužilaštva", vidi MKS, *Prosecutor v. Katanga and Ngudjolo*, ICC-01/04-01/07-476 (OA2), žalbeno veće, [Judgment on the appeal of Mr Germain Katanga against the decision of Pre-Trial Chamber I entitled "First Decision on the Prosecution Request for Authorisation to Redact Witness Statements"](#), 14. maj 2008, stavovi 1-2, 46, 49. Postoji razlika između potencijalnih svedoka i "nedužnih trećih strana" (vidi kategoriju B.3 dole): strane u postupku se obraćaju potencijalnim svedocima tokom svojih istraga u kontekstu postupaka pred Specijalizovanim većima, za razliku od nedužnih trećih strana, kojima se ne obraćaju u tom kontekstu i koje možda nisu svesne da se njihovo ime spominje u kontekstu takvih istraga. Ova razlika može biti od značaja za stranu koja prima materijal, pa se za te potrebe koriste druge šifre.

neposredne izvore, uključujući potencijalne svedoke, A.5.2. za nevladine organizacije, A.5.3. za međunarodne organizacije, A.5.4. za nacionalne vladine službe, A.5.5. za akademske institucije, A.5.6. za privatna preduzeća, i A.5.7. za druge izvore). Ukoliko je posredni ili neposredni izvor dostavio materijal koji se obelodanjuje, njihov identitet treba da se obelodani kao izvor u kontekstu datog obelodanjivanja pod uslovom da nema dodatnih bojazni za njihovu bezbednost i da posredni ili neposredni izvor ne uživa zaštitu na osnovu člana 35(2)(e) Zakona i pravila 107 Pravilnika.

Kategorija "A.6": Sredstva korišćena za komunikaciju sa svedocima, u meri u kojoj bi obelodanjivanje tih podataka moglo da ugrozi istražne metode i otkrije mesto na kome se nalazi svedok. Ti podaci u principu nisu relevantni za drugu stranu u postupku.

Kategorija "A.7": Druge redakcije na osnovu pravila 108(1)(a) Pravilnika, u meri u kojoj bi obelodanjivanje redigovanih podataka moglo da ugrozi tekuće ili buduće istrage.

(b) Redigovanje prema članu 23(1) Zakona i pravilima 80(4)(a)(i)-(ii) i 108(1)(b)-(c) Pravilnika:

Kategorija "B.1": Kontakt podaci svedoka, uključujući brojeve telefona, lokacije/adrese i imejl adrese, u meri u kojoj bi obelodanjivanje tih podataka moglo da predstavlja rizik po bezbednost, dostojanstvo, privatnost i dobrobit dotičnog lica.

Kategorija "B.2": Kontakt podaci i podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet članova porodice svedoka, uključujući fotografije, brojeve telefona, lokacije/adrese i imejl adrese, u meri u kojoj bi obelodanjivanje tih podataka moglo da predstavlja rizik po njihovu bezbednost, dostojanstvo, privatnost i dobrobit. Ta lica su izuzetno osetljiva, budući da nisu dala pristanak da budu deo postupka pred Specijalizovanim većima, a možda čak i ne znaju da je član porodice svedok pa stoga postoji opasnost da budu dovedeni u vezu sa Specijalizovanim većima. Kontakt podaci treba da se rediguju kontinuirano. U slučaju kada se podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet rediguju isključivo u cilju zaštite svedoka za koga redigovanje više nije opravdano, redigovanje treba ukinuti nakon obelodanjivanja identiteta svedoka. U slučaju kada se podaci iz ove kategorije na osnovu kojih se može utvrditi identitet rediguju kako bi se osigurala bezbednost člana porodice a identitet tog člana porodice nije relevantan ni za jedno znano pitanje u datom predmetu, redigovanje iz ove kategorije treba da se vrši kontinuirano. Ukoliko redigovanje ne potpada pod gore navedene slučajeve, strana koja vrši obelodanjivanje treba da podnese zahtev relevantnom panelu.

Kategorija "B.3": Podaci na osnovu kojih se mogu utvrditi identitet i kontakt podaci lica koja su izložena opasnosti usled svedočenja svedoka, ali nisu žrtve, sadašnji ili budući svedoci ili izvori, niti članovi njihovih porodica, (u daljem

tekstu: nedužne treće strane),¹⁰⁹ uključujući brojeve telefona, lokacije/adrese, imejl adrese i fotografije, u meri u kojoj bi obelodanjivanje ovih podataka moglo da predstavlja rizik po njihovu bezbednost, dostojanstvo, privatnost i dobrobit. Ta lica nisu dala pristanak da budu deo sudskog postupka pred Specijalizovanim većima, a možda čak i ne znaju da se njihovo ime spominje u kontekstu tih postupaka i da stoga postoji opasnost da se na njih gleda kao na potencijalne svedoke ili saradnike Specijalizovanih veća. Redigovanje kontakt podataka iz ove kategorije treba da se vrši kontinuirano. Kad je reč o pojedincima koji nisu relevantni ni za jedno znano pitanje u predmetu, redigovanje podataka na osnovu kojih se može utvrditi njihov identitet treba da se vrši kontinuirano. U protivnom, strana koja vrši obelodanjivanje treba da podnese zahtev relevantnom panelu.

Kategorija "B.4": Lokacija svedoka primljenih u program zaštite svedoka i podaci koji otkrivaju boravišta svedoka primljenih u program zaštite svedoka i informacije koje ukazuju na mesta korišćena za sadašnja i buduća preseljenja tih svedoka, uključujući period pre nego što su obuhvaćeni programom zaštite, u meri u kojoj bi obelodanjivanje tih podataka moglo da naruši tajnost tih mesta i tako dovede svedoka u opasnost. Ti podaci u principu takođe nisu relevantni za drugu stranu u postupku.

Kategorija "B.5": Druge redakcije prema pravilu 108(1)(b)-(c) Pravilnika, u meri u kojoj bi obelodanjivanje redigovanih podataka moglo da izazove ozbiljnu opasnost po bezbednost svedoka, žrtava koje učestvuju u postupku, ili članova njihovih porodica i drugih lica koja su izložena opasnosti usled aktivnosti suda ili bi na neki drugi način bilo u suprotnosti s javnim interesom ili pravima trećih strana.

(c) Drugi podaci koji prema Pravilniku ne podležu obelodanjivanju:

Kategorija "C": Proizvod internog rada sadržan u materijalu koji podleže obelodanjivanju prema pravilu 106 Pravilnika. Za takvo redigovanje nije potrebno odobrenje panela.

Kategorija "D": Komunikacija koja se odvija u kontekstu profesionalnog odnosa između nekog lica i njegovog specijalizovanog branioca prema pravilu 111(1) Pravilnika. Za takvo redigovanje nije potrebno odobrenje panela. Redigovanje iz ove kategorije se ne može primeniti na informacije koje potpadaju pod pravilo 111(2)-(6) Pravilnika, već je u tom smislu potrebno podneti zahtev relevantnom panelu.

Kategorija "F": Redigovanje odobreno u nekom prethodnom postupku prema pravilu 81(1)(a) Pravilnika. Takvo redigovanje treba da sadrži broj relevantnog predmeta i odluke.

¹⁰⁹ Pravilo 80(1) Pravilnika. Slično tome, [odluka od 13. maja 2008.](#), stavovi 1, 40, 56.

Prema pravilima 106 i 108(1), redigovanje iz kategorija A-D treba da se primenjuje *mutatis mutandis* na ekvivalentne informacije dobijene od drugih nacionalnih ili međunarodnih službi za održavanje javnog reda i mira, uključujući policiju i tužilaštvo Kosova, MKSJ, KFOR, UNMIK i Euleks na Kosovu.¹¹⁰ Prilikom takvog redigovanja, pored relevantne šifre redigovanja treba da se navede i oznaka date službe.

96. Sudija za prethodni postupak napominje da se odbrane g. Seljimija i g. Krasnićija¹¹¹ protive primeni standardnog redigovanja bez prethodnog odobrenja suda.¹¹² Sudija za prethodni postupak napominje da se gore navedene kategorije standardnog redigovanja po pravilu ne odnose na podatke koji su od suštinskog značaja za stranu koja prima materijal, a pravni test za ocenu da li ti podaci mogu biti uskraćeni strani koja prima materijal jasno je definisan.¹¹³ Sudija za prethodni postupak dalje podseća da strana koja prima materijal može da ospori primerenost konkretne redakcije, čime se strani koja vrši obelodanjivanje postavlja obaveza da obrazloži dato redigovanje¹¹⁴ i sudija za prethodni postupak može po vlastitom nađenju da razmotri primerenost standardnog redigovanja.¹¹⁵ S obzirom na te okolnosti, sudija za prethodni postupak smatra da se uspostavljenim režimom redigovanja racionalizuje i povećava efikasnost postupka obelodanjivanja uz dužno poštovanje prava optuženih.

¹¹⁰ Član 37(1) Zakona.

¹¹¹ Pismeno izjašnjenje g. Krasnićija, stav 13. Sudija za prethodni postupak napominje da je odbrana g. Krasnićija na statusnoj konferenciji izjavila da se ne protivi režimu redigovanja usvojenom u predmetu *Mustafa* (transkript od 18. novembra 2020, str. 156, redovi 18-19).

¹¹² Pismeno izjašnjenje g. Seljimija, stavovi 37-40, 42.

¹¹³ Vidi gore stav 85. Vidi takođe, okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*, stav 76.

¹¹⁴ Vidi gore stav 92.

¹¹⁵ Vidi gore stav **Error! Reference source not found..**

5. Nestandardno redigovanje

97. Nestandardno redigovanje odnosi se naročito na imena svedoka čiji se identitet ne sme obelodaniti suprotstavljenoj strani pre početka suđenja, kao i na slučajeve kada se neki dokazni element u celosti ne sme obelodaniti.¹¹⁶ U takvim slučajevima, strana koja vrši obelodanjivanje podnosi zahtev relevantnom panelu dovoljno unapred da bi panel mogao blagovremeno da donese odluku i da se potom dokazi obelodane u rokovima propisanim Pravilnikom, odnosno odlukom panela. Istovremeno, strani koja prima materijal treba dostaviti redigovanu verziju zahteva na koji ona može da odgovori shodno pravilima 9 i 76 Pravilnika. Pored toga, da bi sudija za prethodni postupak mogao da donese objektivnu odluku, Služba za pružanje zaštite i podrške svedocima dužna je da u roku od deset dana od obaveštenja o zahtevu za neobelodanjivanje podnese procenu rizika pojedinačno za svakog svedoka za koga se traži neobelodanjivanje identiteta. Da bi se izbeglo da se isti dokazi obelodanjuju više puta i imajući u vidu očekivani obim dokaza koji će biti obelodanjeni u ovom predmetu, sudija za prethodni postupak smatra da nije potrebno da strana koja vrši obelodanjivanje relevantni materijal obelodanjuje istovremeno sa podnošenjem zahteva za nestandardno redigovanje. Po dobijanju odobrenja, svako nestandardno redigovanje označava se kao **kategorija E**.

98. Redigovanje koje spada u ovu kategoriju ukida se po nalogu relevantnog panela čim prestanu da postoje razlozi zbog kojih je odobreno. Ukoliko strana u postupku namerava da ukine nestandardno redigovanje koje se odnosi na ime svedoka zato što smatra da razlozi za neobelodanjivanje njegovog identiteta više ne postoje, dužna je

¹¹⁶ Okvirna odluka o obelodanjivanju u predmetu *Mustafa*, stav 88. Slično tome, MKS, *Prosecutor v. Ongwen*, ICC-02/04-01/15-224, pretpretresno veće II, [Decision on issues related to disclosure and exceptions thereto](#), 23. april 2015, stav 7; [odluka o obelodanjivanju u predmetu Yekatom](#), stav 32; [odluka o obelodanjivanju u predmetu Al Hassan](#), stav 33.

da o tome obavesti sudiju za prethodni postupak i Službu za pružanje zaštite i podrške svedocima pet dana pre ukidanja datog redigovanja.

V. DISPOZITIV

99. Iz gore navedenih razloga, sudija za prethodni postupak:

- a. **NALAŽE** stranama u postupku i sekretaru da primene načela o obelodanjivanju navedena u stavovima 46-54 ove odluke;
- b. **NALAŽE** tužilaštvu da obelodani sav materijal prema pravilu 102(1)(a) Pravilnika, zajedno sa detaljnim prikazom (u poverljivoj (redigovanoj) i javnoj (redigovanoj) formi), do **petka, 11. decembra 2020;**
- c. **NALAŽE** tužilaštvu da podnese eventualne zahteve za zaštitne mere u vezi s materijalom prema pravilu 102(1)(b) Pravilnika do **petka, 8. januara**, odnosno **petka, 5. februara; petka, 5. marta; petka, 2. aprila i petka, 7. maja 2021.** i da taj materijal obelodani sa redakcijama, ukoliko su odobrene, u roku od dve nedelje nakon što sudija za prethodni postupak donese odluku o zaštitnim merama;
- d. **NALAŽE** tužilaštvu da u kontinuitetu obelodanjuje sav preostali materijal prema pravilu 102(1)(b) Pravilnika koji nije potrebno redigovati;
- e. **NALAŽE** tužilaštvu da obelodani celokupan materijal prema pravilu 102(1)(b) Pravilnika do **ponedeljka, 31. maja 2020;**
- f. **NALAŽE** tužilaštvu da odbrani dostavi detaljno obaveštenje o dokazima prema pravilu 102(3) Pravilnika do **petka, 30. aprila 2021;**
- g. **NALAŽE** odbrani da do **ponedeljka, 14. juna 2021.** ili ranije, tužilaštvu naznači kojim predmetima navedenim u detaljnom obaveštenju iz tačke (f) gore žele pristup putem obelodanjivanja ili pregleda;

- h. **NALAŽE** tužilaštvu da najkasnije do **ponedeljka, 5. jula 2021**, odnosno tri nedelje nakon naznake ili naznaka odbrane iz tačke (g) gore: (i) obelodani ili omogući odbrani pristup odabranom materijalu koji nije potrebno redigovati, i (ii) dostavi eventualni zahtev za zaštitne mere za materijal koji traži odbrana i da što je ranije moguće obelodani dati materijal uz redakcije, ukoliko su odobrene;
- i. **NALAŽE** tužilaštvu da se obrati sudiji za prethodni postupak, **u roku od deset dana nakon dostave naznake ili naznaka odbrane** iz tačke (g) gore, ukoliko osporava relevantnost dokaza;
- j. **NALAŽE** tužilaštvu da obelodani sav materijal prema pravilu 103 Pravilnika, uz poštovanje uslova navedenih u stavovima 67-**Error! Reference source not found.** ove odluke;
- k. **NALAŽE** tužilaštvu da, u slučaju da delovi materijala prema pravilu 103 Pravilnika treba da se rediguju, što je ranije moguće podnese zahtev za zaštitne mere i odmah obelodani taj materijal sa redakcijama, ukoliko su odobrene;
- l. **NALAŽE** tužilaštvu da odmah obavesti sudiju za prethodni postupak o svim eventualnim pitanjima vezanim za materijal na koji se odnosi pravilo 107 Pravilnika;
- m. **NALAŽE** tužilaštvu da do **petka, 27. novembra 2020**, u konsultaciji sa svim timovima odbrane, podnese zajednički predlog formata i rokova za tabele obelodanjenog materijala u ovom predmetu prema pravilu 109(c) Pravilnika;
- n. **NALAŽE** stranama u postupku da se pridržavaju režima redigovanja izloženog u stavovima 82-98 ove odluke;
- o. **NALAŽE** Službi za pružanje zaštite i podrške svedocima da, **u roku od deset dana nakon što je bilo koja od strana u postupku uložila zahtev za**

neobelodanjivanje, podnese procenu rizika pojedinačno za svakog svedoka za koga se traži neobelodanjivanje identiteta, kako je opisano u stavu 97 ove odluke.

/potpis na originalu/

Sudija Nikola Giju,

sudija za prethodni postupak

Petak, 23. novembar 2020.

U Hagu, Holandija